

Dr. Hamásetter Robert
Diszter 2 II e Budapest

KELET

ESIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Stn. Baron L. Pop (volt Brassai
acez) 10. szám. Telefonszáma: 9-77

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 100 lej

**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Egyik tizenkilenc, a másik egy híjjan husz

Két hónapon keresztül a Népszövetség tanácsa egyebet se tett, mint a tokiói kormányánál Mandzsuria kiűritése érdekében interveniált. A japán kormány és vezérkar ezzel szemben két hónapon át alig tett egyebet, mint a Népszövetség intervencióját szabotálta.

Pár nappal ezelőtt Japán mégis megfontolta a dolgot s visszavonta csapatait a Népszövetség által megjelölt vonalra. Ezt azzal a feltétellel hajtotta végre, hogy Kína viszont a Nagy Fal mögé vonja vissza hadseregét.

Mit tesz erre a kínai hadsereg? Előre nyomul. Azt cselekszi, ami ellen két hónap óta a lehangzatosabb szavakkal aláírta a népszövetségi tanácsot és a világsajtót, Tolvajt kiáltott Japánra — és most kiderült, hogy ő sem jobb a Deákne vásznánál. Csak azért kiabált, hogy ő is azt tehessen, ami ellen olyan megható páthosszal emelte fel a szavát. Kiábránduló fordulat, de tanulságos. A kor lelke és szelleme él benne. Egyik tizenkilenc, a másik egy híjjan — husz.

Cuza 74 éves

Cuza a fejébe vette, hogy a parlamentben le fogja leplezni a zsidókat. Nem sikerült neki.

Tegnapelőtt például azt akarta bebizonyítani, hogy a zsidók uszorával nyomorítják meg a parasztokat.

Ezzel szemben kiderült, hogy az uszorakamatokat patentírozott keresztény bankok szedik a falusi románoktól, sőt a zsidóktól is.

Ma azután a szenzációs felfedezéssel lepte meg a tekintetes képviselőház, hogy az egész irredentizmust csak a zsidók találták ki. Ha kikergetnék a zsidókat az országból, mindjárt megszűnne az egész Rothermere-propaganda is.

Ezt a bölcseséget Cuza tizenhárompróbas barátai sem hitték el.

Nem hitték el, de megbocsátották.

Hogyné bocsátották volna meg, amikor Cuza maga vallotta be, hogy még 1857-ben jött a világra.

Vagyis már elmult 74 éves.

Ebben a korban pedig már sok mindegyért csak elnézés és bocsánat jár.

Azért is, hogy vénségére azt vallja az antiszemita apostol, hogy ő csak örül a mai krízisnek.

Persze, hogy örül, hiszen ő egészen jól él ebben a nagy válságban és életében még sohasem volt éhes. A román paraszt pedig csak hadd pusztuljon el éhen, hátha akkor megjön az étvágya az antiszemizmusról.

Szakasztott úgy gondolkodik Cuza, mint egy hároméves gyermek, aki és nélkül lényes agyonverni is egy macskát. hátha akkor megtanulna a kedvéért bukfenet hávni.

Nem csoda, már 74 éves. . .

Az alarmirozó rádió-közvetítés

A járványos betegségeket nyilvántartó szingapuri nemzetközi iroda a Népszövetség útján azzal a kéréssel fordult a román kormányhoz, hogy rádió közvetítse a romániai járványos betegségeket, éppen úgy, mint az időprognózist és a vízállásjelentéseket.

Kétségtelenül szép ötlet és újabb bizonyítékul szolgálhat annak, hogy a modern technika tulajdonképpen arra való, hogy egybehangolja az embereket a rossz elleni védekezésben, nem pedig arra, hogy a gyűlölet és fajvédő betegségek levezető csatornájaul szolgáljon.

Ettől is függetlenül: a járványos betegségek terjedésének közvetítése a legjobb út ahhoz, hogy az emberek kellő időben megvédjék magukat és hozzátartozóikat a ragályos betegség veszedelem ellen.

Egészen különös, hogy Cantacuzino

December 15-ikétől kezdve teljesen újjászervezett tartalommal jelenik meg az Uj Kelet

Ezekben a nehéz időkben olvasóink és előfizetőink részéről annyi szimpátia jutott osztályrészül az Uj Keletnek, hogy a lap szerkesztősége nagy áldozatok árán is kötelességének tartja azt viszonzni. Epen ezért december 15-től kezdve az

UJ KELET

teljesen újjászervezte, világvárosi tartalommal fog megjelenni. Az újjászervezett UJ KELET kibővített tartalmában közölni fogja mindazt, ami a mai időkben különösen érdekli a nagyközönséget.

A legfrissebb hírszolgálatot adja

az országos és világpolitikai eseményekről.

Minden aktuális eseményről friss és eredeti tudósításokban és riportokban számol be, bel- és külföldi munkatársak tollából.

Közgazdasági rovata

a mai gazdasági élet hűségese kerestmetsete lesz, amelyből a gyáros, pénzember, kereskedő, alkalmazott és munkás egyaránt objektív utbaigazítást kap a gazdasági élet labirintusában. Szakmák szerint közölni fogja az

UJ KELET

az árak és a konjunktura változásait.
December 15-én kezdi meg az újjászervezett

UJ KELET

dr. Ligeti Sándor és dr. Marton Ernő népszerű tudományos riportorozatának a közlését

A pénz tragédiája

címmel.
Ez a szenzációs cikksorozat feleletet ad arra, hogy mi okozta a pénz mai válságát és mi lesz a pénz jövője.

A mai gazdasági válság kaoszában, amikor soha nem tapasztalt bizalmi és hitelkrízis sorvasztja el a gazdasági életet, nincs izgalmasabb és érdekesebb probléma, mint a pénz rejtélye. Ezt a nagyon is aktuális rejtélyt fogja leleplezni az Uj Kelet riportorozata, amely felgöngyölti a pénz egész életét, születésének percétől kezdve a pénzre épített gazdálkodás mai válságáig.

Ugyancsak december 15-én kezdi meg az

UJ KELET

egy magyar nyelven még meg nem jelent

szenzációs regény

közlését, amely a mai zsidó élet reális kerestmetsetét adja.
Ezzel egyidejűleg teljesen átszervezte az Uj Kelet

szerkesztői üzenetek

rovatát, amelynek pontos és kifogástalan ellátására külön szolgálatot szervezett meg. Az Uj Kelet átszervezett Szerkesztői üzenetek rovata ki fogja mélyíteni a kontaktust a lap és az olvasói között s hetenként kétszer az élet minden vonatkozásában tanácsadója és utmutatója lesz olvasóinknak.

A legkiválóbb szakemberek lesznek az Uj Kelet Szerkesztői üzenetek rovatainak a vezetői. Külön tanácsadóktól kapnak választ olvasóink minden

- orvosi és kozmetikai
- jogi és állampolgársági
- vám, adó és illetékügyi
- technikai
- biztosítási
- rádió
- iskolai
- sorsolási
- háztartási és divat

és általában minden felmerülhető kérdésre.
Az újjászervezett

UJ KELET

január elsejétől kezdve

uj előfizetést hirdet

és azoknak, akik január 1-től kezdve legalább egy negyedévre fizetnek elő, már december 15-től kezdve postázza az újjászervezett lap példányait.

miniszter éppen az ellenkező véleményen van. Szerinte az, hogy világszerte kikürtölik a ragályos betegségeket, alarmirozza a közvéleményt.

Pedig akár alarmiroznak, akár nem, a ragályos betegségek mégis terjednek és szedik áldozataikat. A ragály úgy tud, juk bacillusoktól ered. Semmiesetre sem rádióközvetítéstől.

Ami pedig az alarmirozást illeti: nincs

jobb fegyver az alarmirozásra, mint a hallgatás. Ahol csönd van, ott a hír vésszes gyorsasággal terjed, ahol mindenki hallgat, ott valami bajt sejtünk, mert ahol nem mernek beszélni, ott sok a titkolni való. . .

A ragályos betegségeket pedig nem szabad eltitolni. Világra kell kürtölni, hogy mindenki kellő időben tudomást szerezzen róla.

VILÁG TÜKRE

A kereskedelem-politika krízise

Anglia — valamikor a szabadkereskedelem klasszikus országa — átmert a magas, védővámok politikájára és ez világtörténeli jelentőségű lépése volt az akkori kormányoknak. A védővám az általános gazdasági és pénzügyi krízist ki fogja élesíteni és épúgy fog ártani Angliának, mint a kontinentális államoknak.

Világosan látó közgazdászok előre megjósolták ezt a végzetes fejlődést különösen amikor Graham brit kereskedelmi miniszter Genfben kísérletet tett arra, hogy legalább egy esztendőre vessenek gátat a kontinentális vámok magasraátörő hullámainak. A kísérlet meddő maradt. A szabadkereskedelmet hangoztató munkáskormány Európa egyes országaival kölcsönöségi alapon akarta elérni az angliai kivitt erősen érintő vámtételek csökkentését, azonban kevés európai állam, közöttük persze Németország nyilatkozott ilyen szellemű tárgyalások megtartására. A nagy hatalmak, főleg azonban Franciaország, hűségesen magmaradt védővám tendenciája mellett. Amíg a munkáskormány uralmon volt, az egyre növekvő munkanélküliség ellenére nem kellett tartani a szabadkereskedelmi irány megváltozásától. Az új nemzeti angol kormány sem vallja nyíltan a védővám politikát. Amikor a választásokat kiírták, nem a vámpolitika volt a jelszó, hanem az ingadozó államháztartás egyensúlyba hozása s a munkanélküliség csökkentése. Azonban a konzervatív jelöltek nyíltan a hazai termelés védelmét követelték a vámok révén.

A konzervatív párt győzelme nyilvánvalóvá tette, hogy Macdonald kénytelen lesz hatalmas nyomásuknak engedni és el kell térnie a szabadkereskedelem elvétől. Meg kell jegyezni, hogy a gazdasági és pénzügyi élet vezérférfa — ahogy az a nemzetközi kereskedelmi kamara brit komitéjának jelentéséből kiderül — tudatában vannak annak, hogy a hatalmas brit piac elzárása kiélesíti a világkrízist. Azonban a fizetési mérleg egyensúlyát más eszközzel nem látják biztosítottak, mint az import megfojtásával. Am még mindig nem tekintik a védővámokat véglegesített állapotnak, hanem csak eszköznek arra, hogy a kontinentális hatalmakat kölcsönös megállapodás alapján rákényszerítse magas vámtarifáinak csökkentésére. A tendencia azonban még mindig a szabadkereskedelem felé irányult volna, ami bizonyos könnyebbséget jelent a világpiacra.

Csak így lehet megérteni Runciman angol kereskedelmi miniszternek azt a kijelentését, hogy a védővámok nemcsak a hazai ipart akarják védelmezni az abnormális import, tehát a külföldi dumpingja ellen, de egyúttal az angol áruk exportját is kívánja elősegíteni. Nyilvánvaló, hogy a bevitel megnyomoritása egyúttal lecsökkenti a károsult államokba való kivitt, minthogy ezeknek vevőképesége erősen megcsappant. Azonban ezek az államok — mint Franciaország — retorziós vámkal felelnek és az angol export már ezzel is érzékenyen károsul. Ebből kiderül, hogy a brit kormány miután az aranyvalutától eltért és a font 20 százalékos diszmissziója jelentékeny export-prémiumokat teremtett, mostani magas vámaival gyöngíti a fokozott kivitt, sőt lehet, hogy teljesen be is szünteti. Angliában egyébként mindazon országokból, ahol bevezették a védővámot, bizonyos tapasztalatokra tettek szert és ezek most Angliában törvényszerűen ismétlődnek meg. Nem lehet a védővámokat bizonyosszámú és bizonyos kategóriájú áruira korlátozni. Kérlelhetetlen lovikával igazodik a fél-áru váma a belőlük gvártott készáruk vámjához. Másfelől az ipari cikkek vámját kell a mezőgazdasági produktumok védelmét hozzáigazítani az ipari cikkek vámjához. Az angol érdekeltségek máris

ostromolják a kormányt a vámok érdekében, úgy, hogy a védővamos politika tartós állapotnak látszik.

Hogy ennek milyen következménye várható? Bizonyára a megtorló vámok egész hulláma fogja elárasztani azokat az országokat, amelyeknek exportcikkjei elvesztették az angol piacot. E hatalmas piac feltétel nélkül ki fogja élesíteni a kontinentális hatalmak egyre súlyosbodó válságát.

A belső piac biztosítása érdekében fel fogják még emelni a vámokat és a proteccionizmus, amely eddig is tehetetlennek bizonyult a gazdasági élet fellendítése körül, újabb orgiákat fog ülni.

Közép-Európában a valutáris krízis válságos módon járul hozzá, hogy a kereskedelmet, a gazdasági termelést és a pénzügyi tranzakciókat megbénítsa. A háboru utáni évek hibáit és pénzügyi eltéréseit a kényszergazdálkodást és az országok egymástól való elzárását meg kell majd ismételnünk, hogy struccpolitikával a népeket a valuták nemzetközileg való értékesítésénél felett bizonytalanságban hagyja.

Valahogyan gazdasági háboru közepén állunk és már azon gondolkozunk, hogy ne pénzben, hanem árucserével bizonyítottassék le a gazdasági életünk. Ilyen módon bizony a középkor természetbeni gazdálkodásának elvei felé közeledünk.

Bár ezt az állapotot nem lehet tartóssá tenni, sőt nagyon nehéz lesz akár átmenetileg is bevezetni.

Az általános kereskedelempolitikai krízist nem lehet másképpen csakis egyidőben és legszélesebb nemzetközi alapon megoldani. Anglia egy nagy gazdasági világgazdasági egybehívását tervezte. Bizonyos, hogy ez a gondolat nagy népszerűsége tarthat igényt. Minthogy Genfben a közeli hónapokban a nemzetközi tényezők figyelmét a leszerelési konferencia fogja igénybevenni, kívánatos, hogy ezt a konferenciát egy másik közép-európai városban tartsák meg.

A helybeli lapokban az Unió mosóda vállalat reklám „Felhívás”-nak cégünkre vonatkozó része helyreigazításra szorul, mert a való tény az, hogy már a második éve mi vontuk meg tőle a fehérműek mosására vonatkozó megbízást.

A „Felhívás” szövegében cégünkre vonatkozó utalás azért történni, mert megelőzőleg a gallér tisztításnál nagyobb árredukciót eszközöltünk, ami érintette a konkurrencia érzékenységét.

A már 30 éve fennálló cégünk, külföldön szerzett szaktudásunk garanciát képez arra, hogy a felvállalt munkát, amint azt a múltban, úgy a jövőben is kifogástalanul és legpontosabban fogjuk eszközölni.

A n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is kérjük.
Tisztelettel:
Czink kelmefestő, vegytisztító gyár.

Tüzifa, Szén, Kocsz
FISCHER-nél
Telefon 1300.

Oh jaj... Ha köhög, ha rekedt, kérjen
EGGER mellpasztillát
Valóban hatásos gyógyszer tartalmú gyógyszer, amely csillapítja a köhögést és oldja a nyálkát. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.
Éljen!
Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Az angol alsóház jóváhagyta a dumpingáruk elleni vámtörvényt

London, december 5. Az alsóházban a munkáspárt részéről javaslatot terjesztettek elő, melyben indítványozták, hogy a törvényhozás a dumpingáruk elleni vámtörvény alapján kibocsátott vámrövidítéseket ne hagyja jóvá s módosításokat ajánlottak. A javaslatot 230 szavazattal 38 ellenében elutasították s a rendeletet annak letárgyalása után 274 szavazattal 37 ellenében jóváhagyták.

London, december 5. Ugy hírlik, hogy újévtől a kormány új lisztkeverési arányt léptet életbe, amely az angliai és birodalmi agrárköröknek a jelenleginél inkább megfelel. Valószínű, hogy a keverhető, külföldi liszt százalékos arányszáma legfeljebb 30 százalék lesz, míg 15 százaléknak szigetországinak s 55 százaléknak birodalminak, tehát ausztráliai, kanadai stb. kell lennie.

Ausztria még sem adja ki Matuskát

Az osztrák büntetőtörvénykönyv értelmében legfeljebb tíz évre lehet elítélni a vasuti merénylőt

Berlin, december 5. Dr. Ettinger bécsi ügyvéd, Matuska Szilveszter védője Berlinben újságírók előtt elmondta, hogy Matuskát Ausztria sem Németországnak sem Magyarországnak nem fogja kiadni a büntető eljárás lefolytatása céljából. Az osztrák büntető perrendtartás értelmében ugyanis az Ausztria területén letartóztatott gonosztevőket, amennyiben azok osztrák területen is büncselekményt követtek el, mindenekelőtt az osztrák bíróságnak kell felelősségre vonnia. Matuskát az osztrák büntetőtörvénykönyv értelmében legfeljebb tíz évi, de legalább hathónapi

börtönrre lehet itélni. A tíz év letöltése után, amelyre Matuskát legrosszabb esetben itélni fogják, elsősorban a magyar hatóságoknak fogják kiadni Matuskát, minthogy pedig ott előreláthatólag életfogytiglani fegyház vár a biatorbágyi merénylőre, Németország már legfeljebb Matuska holttestét kaphatja meg. Matuska ügyvédje elmondta még azt is, hogy javában folyik a merénylő elmeállapotának megvizsgálása és a legtöbb elemegvizsgálásnak máris az a véleménye, hogy teljesen beteges lelkületű emberről van szó, aki nem felel cselekedeteiért.

Saját elvbarátai üldözik és akarják tönkretenni a szeptemberi osztrák puccs száműzött vezérét

Bécs, december 5. A minduntalan megismétlődő puccskísérletek aktuálisá teszik dr. Pfiemert, aki az 1931-es puccsok ősnéke tekinthető, mert ő volt az, aki a szeptember 13-i steierországi puccsot vezette és akkor, amikor ez a kísérlet kudarcba fulladt, előbb Mariborba majd onnan Olaszországba menekült és néhány heti olasz tartózkodás után Münchenbe tért meg, hogy a Hitlerpárt és a külföldi puccsisták között az összekötő szerv legyen. Bajországból azonban dicstelenül kiutasították.

A Grácban megjelenő Der Pather című lap most érdekes leleplezéseket közöl arról, hogy miként üldözik régi párhivei dr. Pfiemert, akinek októberi puccskísérlete után nem kellett volna Ausztriából megszöknie, de elvtársai eltanácsolták. Ebből a közleményből megtudjuk azt, hogy dr. Pfiemer egy évvel ezelőtt áttért a katolikus vallásról a protestánsra, ami miatt a klerikális hajlandóságú osztrák reakcionáriusok előtt nagyon ellenszenvessé vált. Amíg Starhem-

Kesztyű, gyapju-harisnya, selyem fehérmű stb.
30%-os alkalmi elárúsítása rövid ideig. Vigyázzon, mert ritka alkalom!!!
3 méterből álló komplett férfi és női kabát és ruhának való szövetet kiváló minőségben, gyári áron alul árusítanak az
"ELBE" üzletben (Izsák és Salamón) CLUJ,
Regale Ferdinand 19.

berg herceget a klerikálisok visszatartották attól, hogy a saját személyné angazsálja. Pfiemert szinte behajszolták, hogy a horogkeresztes mozgalomban és a puccskísérlet során is azt hangoztassa, hogy a hatalmat kezükbe kell venni és el kell tolni a kormányt. Az osztrák hatóságok nem törődtek a bajor területen tartózkodó levitézlett Pfiemerral, azonban Starhemberg és az osztrák klerikálisok még itt a száműzetésben is üldözték. Denunciálták a müncheni rendőrségnek, hogy bajor állampolgárokat akar rábírn, hogy fegyveresen törjenek be Ausztriába. A müncheni rendőrség — bár ennek a feljelentésnek semmi alapja nem volt, le tartóztatta dr. Pfiemert, kiutasította az országból és azt sem akarta megengedni, hogy Mariboron, tehát jugoszláv területen át utazzék, hanem áttette a svájci határon.

Starhembergék most arra töreköznek, hogy Pfiemert mint polgárt és mint embert tönkretegyék. Az osztrák puccskísérlet majdnem minden résztvevője ellen megszüntették már az eljárást, azonban Pfiemer apja és testvére még mindig vizsgálat alatt állanak, noha semmi szerepük nem volt a szeptember 13-i puccsban. Az a néhány puccsista, kik ellen nem lehetett megszüntetni az eljárást, rövidesen bíróság elé kerül. Az a terv, hogy még karácsony előtt letárgyalják az összes pöröket. Az első ilyen tárgyalást december 15-én tartják meg Hoffer ezredes és Flechner generális ellen, akik a puccs katonai szervezői voltak. Nyilvánvalóan az a cél, hogy még karácsony előtt az összes puccsistákkal szemben felmentő ítéletet hozzanak. Pfiemer ellen azonban fenntartják a körözést, a családtagjai ellen folyik a vizsgálat, számukra nem adják meg azt a karácsonyi ajándékot, hogy felmentsék őket.

A puccsistáknak Ausztriában is furcsa fogalmaik vannak a halálról...
— Kampóskeresztes-konzervatív barátkozás. Londonból jelentik: A németországi nemzeti szocialista párt saját organumának, a müncheni Völkische Beobachternek főszerkesztője, Rosenberg képviselő napok óta az angol fővárosban tartózkodik, ahol érintkezést keres a konzervatív párt szélső jobboldali köreivel.

December elseje...
Kas Lajos ügye a t...
Nistor Virgil és dr...
védek kérték a sz...
helyezését. A törv...
helyet adott a véd...
sének és azzal az...
Kas Lajos ügyében...
jeződt, elrendelte...
tétel nélküli szab...
ügyesség megfelle...
gy került az ügy...
tárgyalás után a v...
a törvényszék itél...
szabadrá helyezett

A Park szanatórium
CLUJ, Monostori-ut 62.
poliklinikailag berendezett ideg- és kedélybeteg részére.
Vezető főorvos: Dr. Porsche Forest ideggyógyász.
Tekintettel a nehéz gazdasági viszonyokra, a szanatórium a mai nappal áralényegesen leszállította:
I. osztály külön szobával 350 lej.
II. osztály 250 lej.
III. osztály 150 lej.
napi ötszöri étkezéssel.
Méréselt díjak: Electro-, hydro-, röntgen-, rádium- és mindennemű orvoskezeléséknél.
A vizsgyógyintézet reggel 8-tól este 7-ig redukált díjak mellett állandóan nyitva.

Szabadrá
Sze
a sz

Havas T
Grün Me

Cluj-Kolozsvár.
Kelet tudósítójátó
kolozsvári ügyész...
utóbbi napokban...
nyek játszódtak le...
új irányt vett, ar...
igazolni, hogy az...
gyárosok, illetőleg...
tak sorra szabadrá...
kor azonban a v...
tőztatásokat fogar...
mán nem minden...
nyek történhetnek

Farka
helye

A szabadrábra...
nos érdeklődés...
Lajosnak, a szász...
nosának szabadrá...
jost, mint ismeret...
tartóztatta le a v...
dal, hogy a szász...
keteszeszüzelmeket...
ros letartóztatás...
hagyta jóvá, de a...
ügyészégi fellebb...
Farkas Lajos harm...
ságát elrendelte. Ö...
szer fordult elő a...
vényszék elrendelt...
lábra helyezését, de...
az ügyészégi felle...
és annak ellenére...
két ízben is különv...
rendelték a szesz...
tartását.

Miért Terézt
A szeszgyáros sz...
el is hagyta az id...
örizetben volt. Ugy...
ügyészégi folyosón...
mények történtek...
tartóztatták Havas...
bámfyhungyadi szá...
Teréz egészen külf...
be a fekeszeszpanar...
Értésülésünk szer...
fiatal nő ellen eme...
az ismert bámfyfi

Megl
1 m. házi
1 m. mosol
1 m. comb
1 m. tennis
1 m. sima f
1 m. csavaz

SZAE

ATMENETIKABAT
RAGLAN Ia FLAUSCH
M. NEUMANN RUHAÁRUHAZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.
Lej 1700 és feljebb
Lej 3000 és feljebb

Szabdalbrahelyezték Farkas Lajos kolozsvári szeszgyárost

Szenzációs új fejlemények várhatók a szeszpanama vizsgálatában

Letartóztatták Havas Terézt, aki állítólag Grün Menyhért bánffy-hunyadi szeszgyáros ügyleteiben vett részt

Havas Teréz letartóztatása után a vizsgálóbíró megidézte Grün Menyhértet

Cluj-Kolozsvár, december 5. (Az Uj Kelet tudósítójától). A feketeszeszpanama kolozsvári ügyészségi vizsgálata során az utóbbi napokban újabb szenzációs események játszódtak le. A feketeszeszvizsgálat új irányt vett, amit egyrészt azt látszik igazolni, hogy az eddig letartóztatott szeszgyárosok, illetőleg szeszgyári alkalmazottak sorra szabdalbra kerülnek, ugyanakkor azonban a vizsgálóbíró újabb letartóztatásokat fogantatott, amelyeknek nyomán nem mindennapi érdekességű események történhetnek.

Farkas Lajos szabdalbra-helyezése

A szabdalbrahelyezések között általános érdeklődésre tarthat számot Farkas Lajosnak, a szászfenési szeszgyár tulajdonosának szabdalbrahelyezése. Farkas Lajos, mint ismeretes, öt hónappal ezelőtt tartóztatta le a vizsgálóbíró azzal a váddal, hogy a szászfenési szeszgyárban feketeszeszüzelmeket folytatott. A szeszgyáros letartóztatását a törvényszék nem hagyta jóvá, de a tábla vádta nácsa az ügyészségi fellebbezésnek adott helyet és Farkas Lajos harmincnapos vizsgálati fogását elrendelte. Öt hónap alatt még kétszer fordult elő az az eset, hogy a törvényszék elrendelte Farkas Lajos szabdalbrahelyezését, de a tábla mindannyiszor az ügyészségi fellebbezésnek adott helyet és annak ellenére, hogy Bossue táblaelnök kétségbe is vonta a véleményét, elrendelték a szeszgyáros további fogvatartását.

Ovadék nélkül

December elsején ötödikször került Farkas Lajos ügye a törvényszék elé, ahol dr. Nistor Virgil és dr. Klein Miksa védőügyvédek kérték a szeszgyáros szabdalbrahelyezését. A törvényszék ezúttal ismét helyet adott a védőügyvédek felterjesztésének és azzal az indoklással, hogy Farkas Lajos ügyében a vizsgálat már befejeződött, elrendelte a szeszgyárosnak feltétel nélküli szabdalbrahelyezését. Az ügyészség megfellebbezte a határozatot s így került az ügy a tábla elé, ahol rövid tárgyalás után a vádta nács is jóváhagyta a törvényszék ítéletét és ovadék nélkül szabdalbrahelyezte Farkas Lajost.

Miért tartóztatták le Havas Terézt

A szeszgyáros szombaton délután már el is hagyta az idegyógyintézetet, ahol őrizetben volt. Ugyanakkor azonban az ügyészségi folyosón újabb szenzációs események történtek, melyeknek kapcsán letartóztatták Havas Terézt Kolozsváron élő bánffy-hunyadi származású nőt. Havas Teréz egészen különös módon keveredett be a feketeszeszpanamába. Ertesülésünk szerint a feltűnően szép fiatal nő ellen emelt vádak az ismert bánffy-hunyadi szeszgyáros,

Grün Menyhért ellen indított vizsgálattal vannak kapcsolatban.

Grün Menyhért neve hónapokkal ezelőtt került forgalomba, amikor Puscariu vizsgálóbíró be is idézte magához a szeszgyárost. A kihallgatás azonban késétt, míg egy napon bombaként csapott a vizsgálat menetébe az a hír, hogy

a szeszgyárost súlyos idegbántalmakkal az elmeógyógyintézetbe szállították.

A szeszgyáros kihallgatása így nem volt eszközölhető, mert az elmeógyógyintézetben megállapították róla, hogy beszámíthatatlan. A szeszgyárosok körében akkoriban feltűnést keltett Grün Menyhért tragédiája, mert elmebaját a vizsgálatról való félelme idézte elő.

Grün Menyhértet, akinek beszámíthatatlanságát az igazolja, hogy a kolozsvári törvényszék gyámság alá való helye-

zését rendelte el, hazaszállították Bánffy-hunyadra, Gyámjával feleségét nevezte ki, aki férjének betegsége alatt a szeszgyáros összes ügyeit is intézte.

Grün Menyhért betegsége így megakasztotta az ellen folyamatba vett ügyészségi vizsgálatot, mely most Havas Teréz letartóztatásával vált ismét aktuálissá. A vizsgálóbíró ugyanis olyan adatoknak birtokába jutott, hogy

Grün Menyhértnek egyik leleplezett szeszszállítmányát állítólag Havas Teréz közvetítésével tussolták el.

A fiatal nőt a vizsgálóbíró többször is kihallgatta, Havas Teréz minden esetben tagadta a terhére irt bűncselekményeket.

A kihallgatások során Havas Terézt szembesítették egy csendőrkapitánnyal, aki a nyomozás feltevései szerint az el-tussolásban vett volna tevékeny részt.

CHARITÉ szanatórium

Dr. Steiner v. egyetemi nyilv. rk. tanár vezetése alatt.

Cluj, Str. Regală (v. Majdăreșu) 12a

Uj osztályt rendszeresített napi 150, ill. 200 lej ellátási és ápolási díjjal. Műtétet és lényegesen leszállított pousai erak.

Feltűnő, hogy Havas Teréz letartóztatása az esti órákban megtörtént, ugyanakkor azonban a kapitány csak pár órát tartózkodott az ügyészségen, mert az esti órákban elhagyta a törvényszék épületét.

Az Uj Kelet tegnapi számában közölt az a híradásunk tehát, amely arról szólt, hogy a csendőrkapitányt őrizetbe vették, téves információ alapján látott napvilágot.

Havas Teréz ügyében hétfőn ül össze a törvényszék vádta nácsa, hogy a vizsgáló fogság fölött döntsön. Ugyanakkor

a vizsgálóbíró idézőt küldött Grün Menyhértnek, aki a hét első napjaiban fog megjelenni a vizsgálóbíró előtt.

A vizsgálat fejleményeit szeszipari körökben óriási érdeklődéssel várják.

Ujra bonyolódik a helyzet a távolkeleten

Japán visszavonta csapatait, ezzel szemben most a kínai csapatok nyomulnak előre. Japán máris fenyegetőzik arra az esetre, ha Kína nem vonja vissza csapatait a Nagy Fal mögé

London, december 5. A lapokhoz érkezett jelentések szerint a tókiói külügyminisztérium egyik magasállású tisztviselője kijelentette, hogy aligha lehet majd visszatartani a japán csapatokat a kiűrtett délmandzsuriai zóna határára, ha a kínaiak nem tesznek eleget azon vállalt kötelezettségüknek, hogy a semleges zóna létesítése érdekében maguk is visszavonják csapataikat a kínai Nagy Fal mögé, ami a Csin-Csau környéki területek kiűrtésének egyik alapvető feltétele volt. A párizsi Journal szerint tókiói hivatalos körökben az a felfogás alakult ki, hogy a létesítendő semleges zónában a rendfenntartás ügye kizárólag Kínára és Japánra tartozik s ezt a kérdést a két félnek egymás között kell rendeznie közvetlen tárgyalások útján. Japán felfogás szerint a Népszövetség azzal befejezte tevékenységét, hogy a harcoknak sikerült gátat vetnie s nem tartanak helyénvalónak, ha olyanok is beleszólnának az ügy intézésébe, akik a mandzsuriai helyi viszonyokat egyáltalán nem ismerik.

Párizs, december 5. A népszövetségi tanács még nem alakította meg a Mandzsuria küldendő népszövetségi vizsgálóbizottságot. A tanács várta a tókiói és nankingi kormányok legutóbbi népszövetségi jegyzékre adandó válaszait. Joshi-sawa ma tárgyalást folytatott Briand-al. A lapokhoz Mandzsuriaiból érkezett jelentések szerint a helyzet ujra bonyolódni kezd. A japánok ugyan visszavonták

csapataikat Csin-Csau környékéről s a peking-mukdeni vasutvonalat is szabaddá tették, ezzel szemben most a kínaiak nem mutatnak semmi hajlandóságot a Nagy Fal mögé történő visszavonulásra, sőt

megszállították a japán csapatok által elhagyott területeket is és előnyomulóban vannak Mukden felé. Még nem lehet tudni, hogy a tanács mikor hoz végleges döntést.

Franciaország importkorlátozásokkal fogja sújtani mindazon államokat, amelyek életbe léptették a devizakorlátozásokat

Párizs, december 5. A hivatalos lap rendeletet közöl, amely a francia export érdekeinek megvédése céljából egyes kül-államokkal fennálló kereskedelmi összeköttetések szabályozásáról tartalmaz intézkedéseket. Franciaország importkorlátozásokkal fogja sújtani azokat az államokat, amelyekben a devizaforgalmi korlátozások lehetővé teszik a francia hitelezők és folyószámlabirtokosok szabad rendelkezési jogát. A kormány minisztertanácsban fog dönteni afelett, hogy mely államokra fog kiterjedni a rendelet érvénye és egyúttal proklamálni fogja azt is, hogy az ilyen államokból eredő importot a jövőben különleges miniszteri engedély beszerzéséhez köti.

Párizs, december 5. Nem valószínű, hogy az államkincstár megtérítse a Francia Banknak a font értékcsökkenésével kapcsolatban szenvedett veszteségeit. A francia jegybank az elmúlt évben példátlanul magas osztalékot fizetett s a parlamenti ellenék joggal tiltakozhat nek az ellen, hogy a fontköveteléseken felmerült ideai veszteségeket közpénzből fizessék.

Az angliai aranystandard felfüggesztése előtti időpontban még 40 százalékos osztalék fizetését tervezték s így a jegybank aligha is igényelhet most állami segítséget, bár 10 milliárd frankot kitevő fontköveteléseinek értékéből mintegy harminc százalékot veszített.

Megkezdődött a karácsonyi nagy vásár!

1 m. házi vászon Lei 13	1 m. szövött tweed barchet Lei 45	1 m. mintás ruha barchet Lei 76
1 m. mosott vászon Lei 17	1 m. 100 széles ruhaszövet Lei 58	1 m. angol prima mintás ruha barchet L. 88
1 m. combiné b-tiszt Lei 17	1 m. mintás pongvoia flanell L. 58	1 drb. Schroll-téle ékező szalvéta L. 22
1 m. tennisz flanell Lei 19	1 m. francia figurális mintás pongvoia flanell . . . Lei 63	1 drb. 6 személyes ajouros damaszt abrosz Lei 115
1 m. sima flanell paszettel színekben L. 35	1 m. 100 cm. széles gyapjú intézeti ruhaszövet . . Lei 66	1 drb. férfi ing 2 gallérral Lei 175
1 m. szövött barchet Lei 32	1 m. 140 széles kabát szövet L. 120	1 drb. férfi három ing színes szalvétával L. 178

SZABÓ JENŐ divatnagyházában Cluj

ember 6.
sok vissza-
ját szemé-
szinte be-
ogkeresztes
sérlet so-
gy a hatal-
el kell tá-
sztrák ható
r területen
friemmerrel,
az osztrák
műzetésben
a münchen-
állampol-
fegyvere-
t. A műn-
ek a fejle-
m volt, le-
m utasította
urta mege-
hát jügo-
hanem át-
törekse-
polgárt és
majdnem
negszüntet-
ban Prie-
mindig viz-
semmi sze-
ember 13-
resista, kik
üntetni az
elé kerül-
esony előtt
töket. Az
nber 15-én
és Flecht
pucos ka-
lvánvalóan
ny előtt az
n felmentő
ellen azon
t, a család
látat, szá-
a karácso-
ntsék őket
ban is fur-
láról...
ratív barát-
A német-
párt sajtó-
Völkische
je, Rosen-
angol fővá-
kezést keres
jobboldali
IM
ut 62.
degyszámi-
és kódály-
che Foreac
sági vis-
nappal árak
350 lej.
250 lej.
150 lej.
el.
hydro-
emű orvost
61 este 7-ig
ban nyitva.

Vakság és világosság

(Chanukára)

Micsaka volt. Sötétség. Egy böcs ember haladt az uccán és vele szemben egy vak ember botorkált a sötétségben. A vak ember kezében egy égő fáklya lobogott. Egy vak ember. Világító fáklyával a kezében...

A böcs ember elsodálkozott. És megszólította vak embertársát:

— Barátom, hiszen te vak vagy, te úgy sem látsz semmit. Miért tartod kezedben az égő világot?

— Igazad van — mondotta a vak — én nem élvezem a világosságot. En nem látok. De mégis magammal viszem és hordozom a fényt. Hogy világítsak: Másoknak. Hogy ők lássanak. És akkor talán: engem is észrevesznek.

Ez a zsidósors. Ez a zsidó történelem, nyájas olvasó. Így is mondhatók: ezred-éves zsidó tragédia...

A bolygó Ahasvérus is egy fáklyát hordozott a kezében. A zsidó etika, a szociális igazság és a magasabb morál fáklyatűzét. Mindenhova magával vitte azt és magasan lobogtatta a vándorlások tüzparázsu országútján. De nem magának világított vele. Hanem mindig másoknak. Ót kirekesztették, üldözték és a honatalanság éjjele vette körül. De a fáklyát göröcsösen magával hordozta. Hogy mások lássanak. Hogy másoknak világítson vele...

Hátha észreveszik. És talán — nem bántják többé.

Vakság volt.

A galut súlyos átka.

Nem mindig ilyen volt a zsidó világosság. Ma chanuka-mécsesek lobognak a zsidó házakban és ezek a lángok a zsidó élet egykori diadalmosságát, büszkeségét vetítik a jelenbe. Evezredek előtti idők világosságát.

Es ezek a lángok beszélnek élő szóval, eleven értelemmel. Zsidó ösök nagyszerű tetteiről a későbbi utódoknak. Önfeláldozó zsidó hűségről, halálmegvető zsidó bátorságról és zsidó idealizmusról. A hős zsidó anyáról, aki végignézte hét fiának szörnyű megöletését, de erős zsidó szíve volt és legkisebb gyermekét is biztatta, hogy inkább testvérreit kövesse a martír-halálba, semhogy megtagadja önmagát, népét és hitét.

Nem harci győzelemről és nem háborus vérontás dicsőségéről beszél a chanuka-mécses. Hanem az elnyomottak maroknyi csapatának öntudatáról és büszkeségéről. A megalázott emberek hősies forradalmáról a sötét zsarnokság ellen.

A mécsesek világában egy büszke zsidó népet látunk, az ideál fáklyatűzével. És körülötte a sötétséget: A pogány zsarnokok fekete alakjait.

A sötétséget elriasztja a fény, a homályt eloszlatja a világosság. Judea kicsiny serege győzelemre viszi a szabadságharcot a zsarnokság tulerejével szemben.

Nem a vak Izrael, meggörnyedt gerincével, megtört lelkével, hanem az erős, ércizmos, öntudatos, kemény zsidó áll előttünk, felemelt fővel és egyenes gerinccel.

Két szellem, két népiség állott egymással szemben. A zsidó és a görög. Kettőjüknek köszöni a kulturvilág minden lelkikincsét. Az egyik a hitet, a szociális etikát és a magasabb morált adta az emberiségnek. A másik: a művészetet.

Ha meggondoljuk, hogy a műveltségnek mily magas fokán állottak a görögök, önkénytelenül felvetődik a kérdés: Hogyan lehetséges, hogy ez a kultúr nép mégis bálványimádó volt? Fát és követ imádozott.

A bálványimádás az emberi nem természetes, gyermekies megnyilatkozása. Az akkori kor pogány embere a természetet és annak jelenségeit figyeli. Látja a jót és a rosszat. Az életet és a hervadást. Az ellentéteket, a küzdelmet és keresi annak megfajtását. A jót és a rosszat két ellentétes hatalomnak, egy jó és egy rossz Istennek tulajdonítja. Sejtí, hogy még más hatalomnak is kell lennie, amely nem engedi, hogy a kettő egymást elpusztítsa. engedi, hogy a kettő egymást elpusztítsa. ből indult ki. A zsidó világnézet: az

örökkévalóságból. Nem látja tehát az ellentéteket a természetben.

A pogányság legnemesebb hajtása a görög nép eszmévilága. A görögök nem látják az allandót, hanem a változatosságot. Nem látják a természet mögött az öserőt. A természet erőit istenítik. A levegőt, a vizeket, a hullámokat, a napot, az évszakokat — mindezt megszemélyesítik. Az isteneket emberi alakokban képzelik, mert az emberi alak a legszebb a számunkra. Isteneik nagy és hatalmas lények. Olimpuzok csucsain ülnek, amelyeket nem ráznak meg a szelek, eső le nem most, hová a hó le nem hull, hol az ether felhő nélkül árad és ahol a tiszta fény játszva futkos. És amint örökké derűs világításban látták isteneiket, — ebbe a derűbe öltötték az ember földi életét is.

A görögök voltak a szépség hirdetői. A zsidók az örök igazságé. Az ő szimbólumuk: a fa és a kő. A zsidóság: a láng, a világosság. Amelynek nincsenek dimenziói.

Ez a szimbólum, mint egy fénylő vezér-

fonál, végigvezet a mi évezredes történelmünkön. Már ott, népi születésünk bölcsőjénél világít a csipkebokor öröklángjában, amely a szabadság útját mutatta meg a rabszolgasorsban sanyalódó népünk számára. Aztán végigcikkázik Szináj hegye fölött, hol a zsidó géniusz az erkölcsi világtrend alaptörvényeit véste bele az örökkévalóság sziklafalába. Tüzeszlopban jelent meg a babiloni fogságból kivonuló őseink előtt a porosz ország-uton, hogy bevilágítsa a zsidó szabadság újabb útjait. És nyolc napig égett a jeruzsálemi szentély oltárán a Makkabeusok szabadságharca után.

Ezt a fényt mi magunkkal vittük a galutba és ezzel lettünk mi az eszmék fáklyahordozói. Vándorlásunk útján mindig meg-megállottunk és ott, ahol összedől a szabadság, az igazság világa, — meggyújtottuk a kialudt mécseseket.

De 5692. év chanukáján eszméljünk népi öntudatunkra, nyissuk ki szemünket és lássunk. Lássuk meg azt, hogy romokban hever a mi népiségünk temploma, hogy ma inkább, mint valaha: kell el-takarítanunk a romokat, hogy népi életünk világában újra kigyuljanak az örökmécsesek, amelyek egykor a zsidó önfeláldozásnak, az áldozatkész testvériségnek és egy új, boldogabb zsidó jövőnek voltak a fényjelzői.

Danzig Hillel.

Dr. Fischer Tivadar 50 éves

Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség díszelnöke ma töltötte be életének ötvenedik évét.

Az ország zsidósága joggal csodálkozik: csak ötven éves?

Nem fiatalos temperamentumára, fáradhatatlan agitálására és egészen ifju rugékonyságára vonatkozik ez a kérdés. Hiszen aki csak tízes parlamenti csatáiból, méltóságjeljes és meg nem alkuvó megnyilatkozásaiból ismeri a Zsidó Párt elnökét, annak a képzeletében örökifjan él Fischer Tivadar alakja. De aki ismeri ennek a nem mindennapi harcokkal és küzdelmekkel teli életnek zsufolt tartalmát, az joggal csodálkozik azon, hogyan férhet el egy félév százados emberi életben ennyi minden.

Ha igaz az, hogy a kimagasló egyéniség a tömegnek az idő falára vetített árnyéka, úgy Fischer Tivadar dr. esetében bizonyára ez a helyzet. Az erdélyi zsidóság egészséges utkeresésének az idejében, az imperiumváltozás első hónapjainak a káoszában, nőtt ki egy fejletlen zsidó tömegek közül, mint a bizonytalanságban tévelygő tömegek ösztönös megérzésének pregnáns képviselője. Először mutatta meg azt az utat, amely valamennyi zsidó lélek mélyén meg volt, de a nagy tömegek tudatában csak esztendőnk mulva tisztult ki a maga kristálytiszta világosságában.

Hogy azonban a zsidóság egészséges utkeresésének az igazi eszméi tartalma valóban Fischer Tivadar célkitűzéseiben testesült meg, annak a legpregnánssabb bizonyítéka az, hogy ma már nemcsak az erdélyi zsidóság egyeteme, de az egész ország zsidóságának döntő többsége is ezt az utat járja. Fischer Tivadar dr. lépésről-lépésre emelkedett az ország egyetlen egyetemes zsidó organizációjának, az Országos Zsidó Pártnak az élére és ebben az útjában egy pillanatra sem alkudott meg, elveiből és meggyőződéséből egy jotányit sem engedett, ami nemcsak ritka kvalitás egy politikai vezér életében, de kézzelfogható bizonyítéka ama ideológia életrejelének és igazságának, amelyet éppen ő fogalmazott meg Erdélyben talán legelőször és a legszisztematikusabban.

Fischer Tivadar az imperiumváltozás idején már készen hozta magával az erdélyi zsidóság életének új programját. Az ő zsidó hitvallása még a háború előtti esztendőkre nyulik vissza és ez volt az, ami őt az erdélyi zsidóság általános tájékoztatatlanságában parancsolólag szólította az élre. Még 1918 decemberében ő bontotta ki az Erdélyi Nemzeti Szövetség zászlóját és ő fogalmazta meg a Szövetség kettős irányú programjának ideológiai meghatározását is. A cionista és Palesztina-munka mellett megteremtette az erdélyi zsidóság belpolitikai elhelyezkedésének a bázisát. Ez a bázis ma is sziklaszilárdan áll és a Zsidó Választási Blokkon keresztül erre a bázisra épült fel az Országos Zsidó Párt kolosszális épülete.

Ami a legutóbbi tizenhárom esztendő alatt az erdélyi zsidóság kollektív életében történt, elválaszthatatlan kapocssal van összefűzve Fischer Tivadar egyéniségével. Ő volt az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség első elnöke, majd később díszelnöke, a Zsidó Választási Blokk egyik megalapítója és a Zsidó Párt megszervezése is az ő eszméje volt.

Már az exteriörje is hatalmas segítségére volt mindig, hogy a zsidóság méltó-

Ma! Leghatásosabb fertőtlenítő — a „Vörös-Kereszt” fertőtlenítő gyógyszappan!

Idegesség Párizsban Hitler római útja miatt

Franciaországot be akarják keríteni — írja a „Liberté”

Párizs, december 5. Párizsi politikai körökben nagy izgalmat és idegességet keltek azok a hírek, hogy Hitler Adolf bizalmas barátja, Rosenberg, mint arról az Uj Kelet más helyén beszámolunk, tárgyalásokat kezdett bizonyos angol politikai körökkel és hogy Hitler Rómába készül. Rosenbergnek az a feladata — írják a párizsi lapok —, hogy megbárátkoztassa az angol közvéleményt azzal a gondolattal, hogy a nemzeti szocialista párt rövidesen átveszi a hatalmat Németországban és hogy megnyugtassa az angol közvéleményt, hogy nem kell tartania semmiféle komplikációktól.

A Paris Midi nem látja tulságosan veszedelmesnek a helyzetet és azt írja, hogyha Hitlerék a törvényes formák betartását szorgalmazzák — londoni tárgyalásaik pedig erre mutatnak —, akkor nem kell tartani attól, hogy külpolitikai kérdésekben tulságosan agresszívnek lesznek. A lap szerint Hitler különben is értésére adta a berlini francia nagykövetnek, hogy nem akarja papírrongyként széttegni a szerződéseket.

A Liberté, a szélsőjobboldal vezető lapja ezzel szemben sokkal sötétebben látja a helyzetet és félreveri a harangot. Rosenberg londoni tárgyalásai és Hitler Adolf tervbevetett római útja — írja a Liberté — azt mutatják, hogy Franciaországot be akarják keríteni. Láncot fonnak Franciaország körül és ha Franciaország nem tépi szét idejében ezt a láncot, akkor teljesen elszigetelik és megbénítják.

A Liberté egyébként azt állítja, hogy az egész bekerítési akciót Fran-

Unatkozni szégyen, amikor 6 lejért már remek, szórakoztató könyveket kap a Lepage antikváriumban, Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket!

ságát kellő módon reprezentálja. Hatalmas tudása, példátlan felkészültsége és mindig imponáló gerincesége még a zsidóság ellenségeiben is tiszteletet parancsolt. Mint a kolozsvári városi tanács első zsidó programmal választott tanácsosa nemcsak a zsidókérdésben, hanem az általános városi politikában is döntő súlyt jelentett és minden komoly jogi és közgazgatási problémánál mértékadó volt a véleménye.

Másodszor képviseli a parlamentben az önálló politikai uton járó zsidóságot. Nem egyszer a legnehezebb atmoszférában, az antiszemita támadások pergőtűzétől megfertőzött levegőben kellett sikra szállania a zsidó nép becsületéért és veszélyeztetett érdekeiért. Mindig higgadtan, mindig gerincesen, okosan és bátran verte vissza a támadásokat, úgy, hogy maradék nélkül tudta megőrizni önmaga és az általa képviselt zsidóság tekintélyét.

Nem lehet számon tartani azoknak a parlamenti és parlamenten kívüli megnyilatkozásoknak a sokaságát, amelyekeken keresztül Fischer Tivadar dr. a zsidóság hangját hallatta és nincsen száma az erdélyi intervencióknak sem, amelyek hol a zsidó közösségeknek, hol a veszélyeztetett egyéni egzisztenciáknak siettek segítségére.

Ötven év, amelynek minden napját a közösségért való önzetlen munka termékenyítette meg! A legszebb ajándék egy népért élő férfiú számára egy ilyen élet, amely máris az eredményesen elvégzett feladatok ilyen sokaságával terhes. Unnep ez az évforduló az ország zsidóságának életében és az ünnepségben természetesen részt kérnek maguknak a cionisták is, akik az ifju vezérben a mozgalom veterán harcosát ünneplik.

Cuza e

„Ki ke

Dr. Fischer J

Bucuresti-Buka (Az Uj Kelet tud... ra mai ülésén Cu... mét alkalom adó... désekhez hozzász... esán csak azt az... kockáztatta meg... nek a zsidókat a... szünne a határ... ugy a bel-mint a... izü kijelentés per... get idézett elő a... derültség minden... kesebben mutató... káló, mint a felsz...

Dr. Fil... lációja

Napirend előtt... József emelkedett... lampolgársági ké... szavakat intézte a... terhez:

— A román ál... szerzéséről és elv... vény, amely ma é... sen hiányosnak b... gároknak jelenté... bevezetve az állan... és ennek követke... rok nélkülözök az... jogokat, amelyeké... mint a békeszerz... gyakorolniok jogu...

Ezeket a hi... zeti parasztpárti... táltá, ugy annyir... vényhozási rezsin... ülészakán a kirá... bejelentette ennek... sítását, sőt az al... niszter el is kész... javaslatot, de a k... mények miatt a... hetett a törvényho... meghosszabbítottá... állampolgárság n... rok szenvedéseit...

— Ezekből az... dr Fischer József... dést az igazságüg... nak látja-e, hogy... és a békeszerződés... fenmaradjon és n... do-e törvényjavas...

IMPOTENCIÁT
RADIUM BESUGARZÁS GYÓGYÍTÁ
Egyetlen száraz rádium-borogatóval egy férfialaknál mint nőknál teljesen gyógyítja
RADIUM-ULTRA-REGENERATOR
Által, cvitzedekre szoló hatással. Ártalmatlan, káros kezeles. Kérjen ingyen felvilágosító árjegyzéket.
Vezérképviselet: „DIONESS”
Bucuresti U. B. dul Cuza, Stradela I-a No. 18

Gyár: Rezele Ferdinand 133. Flókoki Str. Baritiu 2. Reg. Maria 11. Catea Motilor 112.

1. rendü gallért 2 lejért csak az „Unio” tisztít

Javítsa meg régi rádiókészülékét az új típusu "MINIWATT" OKKAL

KÉRJEN FELVILÁGOSÍTÁST KERESKEDŐJÉTŐL!

Cuza eredeti receptje a határrevíziós propaganda megszüntetésére:

„Ki kell kergetni a zsidókat az országból és rögtön megszűnik a határrevíziós propaganda“

Dr. Fischer József Interpellációja az állampolgársági kérdésben. Viharos felszólalások között folytatódik a költségvetés vitája

Bucuresti-Bukarest, december 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Cuza professzornak ismét alkalom adódott a napirendi kérdésekhez hozzászólni és ennek kapcsán csak azt az enyhe kijelentést kockáztatta meg, hogy ha kikergetnék a zsidókat az országból, megszűnne a határrevíziós propaganda egy bel- mint a külföldön. A Cuza-zi kijelentés percekig tartó derűtséget idézett elő a kamarában és ez a derűtség minden kommentárnál érdekesebben mutatott rá ugy a felszólaló, mint a felszólalás komolyságára.

Dr. Fischer József interpellációja

Napirend előtt elsőnek dr Fischer József emelkedett szólásra, aki az állampolgársági kérdésben a következő szavakat intézte az igazságügyminiszterhez:

— A román állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény, amely ma érvényben van, teljesen hiányosnak bizonyult, mert a polgároknak jelentékeny száma nincs bevezetve az állampolgársági listákba és ennek következtében ezek a polgárok nélkülözik azokat az állampolgári jogokat, amelyeket ugy az alkotmány, mint a békeszerződések értelmében gyakorolniuk joguk van.

Miért maradt el a nemzeti parasztpárt módosító törvénye

— Ezeket a hiányokat már a nemzeti parasztpárti kormány is konstataulta, ugy annyira, hogy a mult törvényhozási rezsím utolsó parlamenti ülésén a királyi trónbeszéd is bejelentette ennek a törvénynek módosítását, sőt az akkori igazságügyminiszter el is készítette a vonatkozó javaslatot, de a közbejött politikai események miatt a javaslat nem kerülhetett a törvényhozás házái elé és így meghosszabbították a hibájukon kívül állampolgárság nélkül maradt polgárok szenvedéseit.

— Ezekből az okokból — folytatta dr Fischer József — felteszem a kérdést az igazságügyminiszter urhoz, jónak látja-e, hogy az alkotmányellenes és a békeszerződésekbe ütköző állapot fennmaradjon és megkérdem, hajlanak-e törvényjavaslatot készíteni az

említett törvény módosítása céljából, hogy az összes polgárok jogaikba léphessenek és befejezzék azt a kényszer-vándorlást, amelyre ez a törvény a polgárok nagy számát kényszeríti.

— Várom a miniszter ur választát és amennyiben az nem lesz kielégítő, interpellációt fogok bejegyezni ebben a kérdésben.

Ezután Georgescu Tulcea a késedelmes nyugdíjfizetések ügyében szólal fel, majd Trifu cuzista a közegészségügyi miniszterhez egy külföldi neo salvarsan szállításról kér felvilágosítást. Florian Zaharia bejelenti, hogy Manoilescu volt bankormányzó felfüggesztése ügyében interpellációra kért engedélyt, amit azonban nem kapott meg, miértis attól visszalép.

Leon kormánypárti kéri a Fiat cég dossziéit 1924-től 1931-ig bezárólag, mert értesülései szerint a cégnél millió adóeltitkolást követtek el.

Izgalmas vita a hadügyminiszter kinevezése körül

Ezután Trancu Iosi folytatja beszédét a költségvetési vitához. Éles szavakkal kritizálja a kormány pénzügyi politikáját és rámutat arra, hogy a költségvetés előirányzatai tévesek, elosztásaiban pedig igazságtalan mértékkel dolgozik. Egyszerűt százával szünteti be az iskolákat, ugyanakkor azonban a hadseregben kilenc új inspektori állást kreáltak és a kilencedik maga Stefanescu Amza hadügyminiszter, aki kinevezte magát inspektornak. Stefanescu Amza hadügyminiszter: Öfelsége a király nevezett ki a hadsereg inspektorává. Az ön felszólalásában egyébként egész sereg tévedés van.

Egy többségi hang: Egy zászlóalj tévedés.

Trancu Jasi: Stefanescu Amza hadügyminiszter ur kinttette magát a Mihai Viteazul rend nagykeresztjével és olyan jogokat vindikál magának, mint-ha joga lenne a Mihai Viteazul rendhez. Stefanescu Amza látható idegességgel válaszol:

— Az uralkodó a háboru alatti tettem elismeréseként tüntetett ki a Mihai Viteazul renddel.

Trancu Jasi: Az uralkodó uralkodik és nem kormányoz. A király aláírja azt, amit miniszterei előterjeszt. Stefanescu Amza részéről legalább

is szerénytelenség volt önmagát kinttetésre felterjeszteni.

A többségi oldalon óriási zaj támad, majd Jorga miniszterelnök emelkedik szólásra:

— Csodálkozásomat kell kifejezmem afőlött, hogy vannak emberek, akik egy olyan kiváló katonát, mint Stefanescu Amza, aki a háboru alatt ugy hazafiságaról, mint egyéb kiváló tulajdonságairól tanubizonytságot tett, ilyen durva támadásban részesítik. Azt hittem, hogy egyöntetű rokonszenv nyilvánul meg vele szemben és szomoruan látom, hogy a kamara két táborra oszlik. A király érdekeit kívánt megjutalmazni akkor, midőn Stefanescu Amzát a Mihai Viteazul rend nagykeresztjével kinttette.

Otetelesanu: Ahhoz, hogy Stefanescu Amza a Mihai Viteazul rend lovagja lehessen, külön törvényt kellett volna hozni.

Vihar a miniszterelnökségi büdzsé kérdésében

A vihar elülte után Trancu Jasi folytatta beszédét:

— A miniszterelnökségen könnyelmű pazarlás folyik. A beszarabiai minisztérium ötmillió, a kisebbségi minisztérium kétmillió kétszáz ezer, az erdélyi minisztérium két és félmillió költséggel dolgozik. Mindezekre nem volna szükség.

Jorga miniszterelnök: Amikor mint miniszterelnök először léptem be a miniszterelnökségi palotába, ott valóban siralmas állapotokat találtam. Egy egész sereg fiatal dologtalanült a miniszterelnökségen, akiket politikai barátai helyeztek el itten. Egyéb feladatuk nem volt, mint románról magyarra fordítani és viceversa, ugyanakkor azonban jobban tudtak magyarul, mint románul. Akiket eltávolíthattam, azonnal el is bocsátottam az állam szolgálatából.

Popovici Mihály: Abban az időben azért volt szükség a miniszterelnökségen foglalkozott munkaerőkre, mert külföldön erősen tombolt a határrevíziós propaganda. Rothermere akciója akkor volt a tetőponton. A propaganda ellen-súlyozására volt szükség erre az emberekre, akiket Jorga elbocsátott. Meg is állapíthatom, hogy azóta sincs a román-ellenes akcióknak ellenpropagandája.

Jorga: Legközelebb felolvasom azoknak a névsorát, akiket elbocsátottam és akiket nem volt jogom felfüggeszteni állásukból. Filotti sajtófőnök ur megmondhatja, hogyan volt megelégedve ezzel a kilencven ficsurral és kisasszonnyakkal. Egy alkalommal, mikor Németország bukaresti követével a miniszterelnökségen jártam, az egyik teremben egy jól kikészített hölgy ült, szájában cigarettával és előtte a feketekávécsészével. Valóságos kávéházat csinált.

Popovici Mihály: A miniszterelnök ur tuloz és én továbbra is kijelentem, hogy amióta azokat az elbocsátásokat eszközölték, nincs ellenpropagandája a külföldi román-ellenes akciónak.

Cuza, a zsidók és a határrevíziós propaganda

Goga: Pedig az ellenpropagandára szükség van.

Man Iekész: Nemcsak a külföldön, hanem a belföldön is.

Cuza professzor: Tévedés az, hogy a határrevíziós propagandát külföldről irányítják.

A propaganda főfészke az országban van és az anyagát a zsidók csempészik át a határon.

Cuza szavaira általános derűtség támad, különösen a liberálisok között, ahol viharos hahota fogadja Cuza kijelentéseit.

Robu cuzista képviselő erre a liberálisok felé kiált: Hallgassanak: Nem hallják, hogy Cuza ur beszél!

Cuza: Nem kell tehát semmi ellenpropaganda, hanem

ki kell kergetni a zsidókat az országból és akkor megszűnik a román-ellenes akció az országban és a külföldön.

(Viharos derűtség a ház minden oldalán.)

Cuzát a szószerken fia: Gheorghe Cuza váltotta fel, aki megkezdte beszédét a költségvetési vitához.

December 23-án a Teater an der Wienben Lehár-bemutató lesz. Az új darab címe a Szép világ lesz, a zenekart a premieren maga a szerző fogja dirigálni.

Charlton az ausztráliai kitünő uszó ismét nagy formában van s a jövő évi losangelesi olimpiáson 400 és 1500 méteren indulni fog.

Stanio! gyári Lebaae Kvár. Kérjen mintát, árjegyzéket

Ady Ady Ady

A gyógyulás utja

Irja: Fischer József kamarai képviselő

Még ma is vannak rá jelek, kétségbevonhatatlan bizonyítékok, hogy a háboru utáni emberiség nem gyógyult ki a szörnyű embermészárlás okozta lelki betegségekkel.

A Hitler-szavazatok millióiból és más hasonló jelenségekkel mindenki láthatja, hogy igen sokan tévutakon keresik a beteg emberiség gyógyulását: hol jobboldali kilengések, hogy szélsőbaloldali eltérések után próbálják helyreállítani az elvesztett lelki egyensúlyt.

Sajátságos jelenség, hogy úgy az egyik, mint a másik szélsőség célpontjává tette ki a parányi zsidó népet, melynek életlehetőségeit elvonni és emberi jogait meg tépázni minden szélsőséges irányzat zászlajára írta.

A jobb- és baloldali antiszemitizmus ellen egyaránt fel kell vennünk a küzdelmet. Hogyan? A vaksággal megvertetket mi aligha tudjuk tévelygéseiktől máról-holnapra eltéríteni.

Az egyetlen, amit tehetünk, hogy mindenki előtt kézzelfoghatóan igazoljuk a zsidóság alkotó erejét, idealizmusát, cselekedni akarását az emberiség és a saját maga boldogabb jövőjének előkészítése és kiépítése érdekében. A tények ereje fogja megdönteni a rágalmatokat, melyekkel ellenségeink bennünket elhalmoznak.

A zsidó alkotó erő teljesítményeinek csúcspontján áll: a palesztinai zsidó nemzeti otthon ujjáépítése. Ez a teljesítmény az alkotó ember legyőzhetetlen erkölcsi erejével vértette fel a már-már védtelen hitt zsidóságot és a civilizált emberiség legjobbjait állította sorompóba a zsidó ügy mellett. Így lett a Palesztina-munka a benne rejlő mérhetetlen morális erőnél fogva nemcsak népünk ujjáépítésének fix kiindulási pontja, hanem mint alkotó erőnk kézzelfogható bizonyítéka, a mi szószólónk is a világ népei előtt: így tehát ellenségeinkkel szemben is a legerősebb védőbástyánk és támaszunk.

Felülemelkedve a mindennapi gondokon már is megmutattuk, hogy tudunk dolgozni az egyetemes érdekekért és tudunk álmodni a jövőért, még ha ezt szinte leküzdhetetlennek tűnő pillanatnyi nehézségek gátolják is.

Nagy elégtétel nekünk, a parazitának híresztelt zsidóságnak, hogy a háboru utáni évtizedet, amely még a legnagyobb kultúrnapok életében is bomlást, destruktív és a legjobb esetben az alkotó erők stagnálását hozta, mi zsidók alkotásra tudtuk felhasználni. Országot építettünk és építünk tovább, jóllehet csak félkézrel tehetjük, mert másik kezünkkel az életünkre törő támadásokkal szemben kell védelmeznünk magunkat.

Es ez alkotásunk az egész művelt világ bálulását vivta ki, mert a maga nemében tökéletes, a világtörténelemben ugyszólván egyedül álló.

Népünk erkölcsi tőkét, melyet a mostoha bánásmóddal ránk kényszerített, évszázados improduktivitás megtépázott, e nagy alkotáson keresztül már-már visszaszereztük.

Sabad-e az eddig elért nagyszerű eredményeket kockáztatni? Erre a kérdésre tárgyilagos ember — tartozzék bármely pártárválathoz — csak a leghatározottabb nemmel felelhet.

Nem közömbös nekünk, hogy a virágzó palesztinai héber iskolarendszer fennmarad-e, vagy sem. Összeomlása a mi életrevalóságunk és kultúrserzetünk plauzibilis cáfolata volna.

Ha a mi részvétlenségünk miatt megállna a munka a palesztinai zsidó műhelyekben, vagy kihullna a szerszám a kolonisták kezéből; ha az uttorók véres verjétkével termővé tett kopár területek újabb évezredek terméketlenségükbe esnének vissza; ha elpusztulnának palesztinai mintaszéri egészségügyi intézményeink; a világ zsidósága sohasem tudná kivédeni tábbé az elődség vádiát, melyet ellenségei ma is a leghatósabb fegyverként szereznek ellene.

Gondoljanak ezekre mindazok, akiket a Palesztina ujjáépítését végző pénzügyi alap, a Keren Hajjósod, delegátusai felkérnek és amikor áldozatot kérnek tőlük, hozzák meg azt szívesen, mert ezzel nemcsak népük, de a maguk érdekében is

Politikai téveszmék,

társadalmi babonákról ír Vámbéry Rusztem „Az élő múlt” címmel. 440 oldal, fűzve 198 lej. Utánvétellel portómentesen küldi Lepage Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket.

cselekszenek. Ne hivatkozzanak a helyi nyomorra, amelyet enyhíteni mindnyájunknak kötelességünk, mert a jelen szenvedésünk könnyítése mellett minden zsidó szent kötelessége dolgozni és ál-dozni népe jövőjéért is és részesévé lenni annak a nagyszerű alkotó munkának, amely Palesztina ujjáépítéséért folyik.

A szenvedések rengetegén át szereztük azt az életbevágóan fontos tanulságot, hogy kis vagy nagy nép számára egyaránt csak egyetlen út van a gyógyulás az ujjászületés felé: az építés, a mind újabb és újabb alkotásokra való törekvés utja, amely egyedül hozhatja meg a zsidó nép számára is a világ megbecsülését és ezzel a mai lelki depressziótól való szabadulást is. Ez a mi gyógyulásunk igazi utja!

Aki felismeri ezt a nagy igazságot, nem zárhatja ki magát a Keren Hajjósod munkájából!

Gandhi elutazott Londonból

Lloyd George Bombayba érkezett, ahol fényes jövőt jósolt Indianak

London, december 5. Gandhi ma dél előtt elutazott az angol fővárosból. A pályaudvaron a hindu nacionalista vezér számos tisztelője jelent meg, köztük sokan a munkáspárti képviselők soraiból, élükön Lansburyval.

A Mahatma tisztelőinek és híveinek óvációja közben mosolyogva szállott be a vonat egyik harmadik osztályú utaskocsijába.

Gandhi elutazása előtt a pályaudvaron az újságíróknak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy érdemes volt Londonba jönnie s hogy bizik a jövőben.

Ezt megelőzően Gandhi annak a

londoni népszállónak az udvarán, amelyben mostani londoni tartózkodása alatt lakott Angliában kötött barát ságai emlékére fát ültetett, majd Mac donaldnál bucsulatógatást tett. A hindu nacionalista vezér reggel hagyja el Londont.

London, dec. 5. Lloyd George déltengeri üdülőútján Bombayba érkezett, ahol a tiszteletére rendezett fogadtatáson fényes jövőt jósolt Indianak s azt hangoztatta, hogy a hindu nacionalistáknak Gandhiban rendkívül eszes, sőt agyafurt politikust találtak maguknak.

Két hozzászólás az ortodox konferencia ankétjához

A küszöbön álló ortodox konferencia ügyében megindult ankét további során az alábbi hozzászólásokat közöljük: Az egyik, amelyet Luas pseudonimmal kapunk Brassóból így szól:

Erdélyi ortodox zsidóságának minden egyes tagja érzi, hogy a gyertya a kör-mére égett és legfőbb ideje, hogy a Központi Irodának látható feje legyen, mert különben az ortodox szervezetet az anarchia veszélye fenyegeti. Ennek ellenére sem tudom minden tekintetben azonosítani magamat Gábel Sándor nézetivel.

Szerinte a megválasztandó központi irodai elnöknek mindeképpen anyagilag és erkölcsileg egyaránt, pártoktól és frakcióktól független embernek kell lennie. Ez természetes. Gábel Sándornak aggályai vannak és az élethossziglani meg-

választásban véli a megoldást megtalálni. Ebben a tekintetben nem tudok vele egyet érteni. Szerintem a pártokon való felülemelkedés az egyéniség erejétől függ, szilárd karakter, bölcsesség kell hozzá, amelyek mind egyéni tulajdonságok, amelyekkel az elnöknek feltétlenül rendelkeznie kell. Ha ezekkel a tulajdonságokkal fel van ruházva, nem kell attól tartani, hogy a pártarcok és a különböző fejlemények megingathatják pártatlanságát és szilárdságát. A pártatlanságot és a függetlenséget jobban látom biztosítva, ha az elnöki mandátumot idő-höz kötik, mert így a mandátum letelte után lehetőség adatik a szabad kritikára és ennek jegyében járhatnak el egy újabb választás során. És ha az elnök mandátuma ideje alatt hivatása magaslatán állott, úgy bizonyosra vehető újra

megválasztása. Az élethossziglani elnök-választás kizárja a jogos és a feltétlenül szükséges bírálat lehetőségét. Mert ebben az esetben minden kritika illuzórikussá válik. Az időhöz kötött mandátum ezen kívül hozzájárulhat a pártarcok letompításához is.

Véleményem szerint öt esztendőös cik-lusra kellene az elnököt megválasztani, mert ez elegendő idő arra, hogy produktív munkát végezzon és eredményt mutathasson fel. Itt önkénytelenül felvetődik az iroda székhelyének kérdése. Az iroda feltétlenül központi fekvésű városban kell hogy legyen, hogy ezáltal könnyen megközelíthető legyen a zsidóság számára és a hatóságokkal is közvetlen kapcsolatban lehessen. Ez vitális érdeke az erdélyi ortodox zsidóságnak. A mult tanulságai megértették velünk, hogy milyen hátránys volt az irodának Besztercén való működése, amely a fővonalon kívül esik.

Végül javasolnám, hogy a központi iroda elnöke ne rabbi, hanem világi férfi legyen. A rabbi hitközségeikkel vannak elfoglalva és nem szentelhetik minden idejüket az irodának, hiszen a magyarországi ortodox iroda elnökei sem voltak aktív rabbiak. Ugyanez a helyzet Csehszlovákiában is és ettől nem szabad eltérnie az erdélyi ortodoxiaknak sem.

Luas. (Brassó)

Itt közöljük a második hozzászólást, amelyet Meisner Márkustól kaptunk Nagyváradról:

A küszöbön álló chanuka ünnep hangulatában szeretnék hozzászólni az ortodox központi iroda reorganizációjának kérdéséhez. Bölcsesség szerint chanukakor három kategóriája van a vallási parancs teljesítőinek: Chanuka mécses minden egyes ember köteles gyújtani saját házában, egy-egy gyertyát házanként.

„Ner is übszaj”, a magának élő ember eleget tesz kötelességének azzal, ha a közjót szolgáló világosságot saját házában terjeszti. A második kategóriába csoportosul a „Mehadrin” már tovább kell hogy menjen, mert minden embertársával meg kell ismertetnie a világosságot, „Ner lechol e chod vöehod” a legmagasabb kategória pedig „Mehadrin min hamadrin” ennél is tovább megy és „majszef vehajlech” mindig több és több világosságot és egyre szélesebb körben terjeszti a világosságot. En az utóbbit a sajtó révén vélem elérni és így úgy érzem, kötelességet teljesítek, midőn a nagy nyilvánosság előtt fordulok azokhoz, akik szívükön viselik Erdély és Bánát ortodox zsidóságának sorsát. Ismerem a kérdéssel szemben elfoglalt összes álláspontokat és véleményeket s a vezetők nézetei is nyitott könyv előttem. Tudom, hogy mit kíván az országrész ortodox zsidósága.

Röviden ezt: békét, megértést, kölcsönös megbecsülést és az erők összefogását a közérdek előmozdítására. Ennek eléréséhez pedig olyan vezetőt kell megválasztani az iroda élére, aki tekintélyének és munkaképességének erejével az összes felfogásokat egyesíteni tudja, olyan vezetőset kell tehát választani, amely az összes csoportok bizalmát tudja megszerezni.

En a magam részéről a legalkalmasabbnak a vezetésre Klein Jakab halmi főrabbit javasolnám s társelnököknek pedig szefárd részről Freund Chaim szatmári, éskenéz részről pedig Mittelmann Jakab nagyvárad, vagy Friedmann Ferenc temesvári delegátusokat. Titkári állásra Gábel Sándor marosvásárhelyi delegátust indítványozom. Az Iroda székhelye Nagyvárad legyen.

Honoráriumot kizárólag az elnök élvezne, míg a társelnökök fizetés nélkül lássák el hivatásukat.

Főlegesen tartom, hogy az erdélyi ortodox zsidóság fent nevezett tekintélyes vezetőinek egványisérét méltassam. Hiszen mindannyian ismerjük őket.

Nagyrabcsült rabbiainkhoz és ortodox delegátusainkhoz fordulok azzal, hogy az általam javasolt jelöltek megválasztásával igyekezzenek megoldani szervezetünk vezetésének kérdését és ha ez meeslez, akkor eljön az a korszak, amelyet mindannyian várunk: „Jahidim hojszo ajro veszimeho.”

Meisner Márkus (Nagyvárad).

— A bécsujhelyi esküdtbíróóság felmentett négy pénzhamisítót, Bécsből jelentik: A bécsujhelyi esküdtbíróóság előtt négy pénzhamisító bűnperét tárgyalták, akik beismerték a főtárgyaláson is, hogy öt, tíz és ötven schillinges bankjegyeket hamisítottak és azokat forgalomba is hozták. Az esküdtek ennek ellenére felmentő verdíket hoztak, mire a bíróság sem ítéltette el a pénzhamisítókat.

HIRDETÉS AZ UJ KELET LELKEI HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

A krízis áldozatot követel

a társadalom minden rétegétől
cégem is áldozatot hoz
és lehetővé teszi a fizetések redukciója arányában leszállított árakkal, hogy

Karácsonyi

szükségletét nálam mindenki beszerezhesse

December 1-én érvénybe lépő

Karácsonyi árak

Tweed kabátzövet 150 cm. széles 175 lej	Sárga vászon 1 méter — — — 11.50 lej
Crepe de Chine elsőrendű 100 cm. széles — — — — — 125 lej	Jóminőségű mosott vászon kelen-gynek alkalmas — — — — — 29 lej
Mintás francia bársonyok 1 méter 78 lej	Fehérnemű selyem tussor minden színben — — — — — 39 lej
Mosó delain 1 méter — — — 19 lej	
Cosmanosi cerna marocain 1 méter 29	

Nem selejtes áru!

Teljesen hibátlan!

Biró Cluj-Kolozsvár

csak: Calea Regele Ferdinand 11a

Minden vevő a vásárlási összeg nagyságára való tekintet nélkül értékes karácsonyi ajándékot kap!

HIR

UJ KELET az e bányási zsidós Főszervező: Dr. Felelős szerkesztő Bukaresti sz. Hősök téri Erő, Str. S. Csikaink utánnomás megjelölésével

— Héber templom Hétfőn, december 7-én az ábrázolás szerint este egy órákor a belgrádi lomi dalokat közvetítő Lajos főkantort éneklő

— Megszűnt a pénzdetések felhívta figyelműnk és reá jó Confectio Részvényta tekintettel a súlyos ra, a nagyközösgének árákban, hogy kivét kevés pénzért beszél Ezen olcsó árusítások tanak a Str. Memora

BETEGSÉG (Ovomaltine.)

— Olvad a Déli Sark: L. G. Bernbach kapitányt elkísérte tatútjárja, Londonba adásában kijelentette vidék jégzónája roh utolsó 80 év alatt alább 30 mérfölddel a Déli Sarkot körülve letének fokozatos e elő.

— Testnevelési m viában. Belgrádból delet utján jugoszlá térüm létesült. Az t még nem nevezte ki ny tudják, hogy d mir fogja kapni a t

— Folynak a doll yorkból jelentik: A dollármilliomosok sz tizedelte. Most jeler adófizetésekről szól szerint a dollármill folyamán 23.496-tal hez képest. 1928-bar idején érte el a mil kordot. Akkor még fizetője volt az E 1929-ben ez a szá mig végül 1930-ban fizető milliommól sz óta 504-ról 140-re sz fizetők száma, akikr haladta az egymillió

— Eliegyzés. B. hin) és Deutsch Géz (Minden külön értes

— A hangos film laboratóriumokban. Az amerikai film öszi összejövetelt tá Százötvenen vettl amely a modern h nagy problémáját vélti rendszereket, szines filmet. Az u területén a Bell i muk vezetnek, amel vételeket részesítik felvétel ma már, le riumban, annyira k sodbercenként 10.00 ciág képesek doloz finomsághoz a föler lása járul. Mezáll hogy a hangosfilm tekben halad előre, van annak hogy a ménveit a közönség

Buda

Karácsonykor léli szezonba Nagysz

I hely fe hideg, meleg folyó renovált, csinosan és napi

7 napra p Borraivaló meg

Színház—Mozi

Jót tesz a kacagás ebben az elszomorított világban. Ez a titka Vlasta Burian, az új filmkomikus szédületes világsikerének. A legújabb briliáns filmje: a „Postásfiú és huga” hétfőtől az új Astra mozgóban kerül bemutatásra. Partnere, a drága Anny Ondra, aki bohókás táncával és jóízű mókáival már rég belepopta magát a közönség szívébe. Így tehát kétségtelen, hogy két órára feledni fogjuk összes gondjainkat.

A Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. 5 órákor: Pusztai szél. (Sorozatszám: 80.)

Vasárnap este 8¹/₂ órákor: Feketeszárú eseresznye. (Sorozatszám: 81.)

Hétfőn este 8¹/₂ órákor: Pusztai szél. Napi bérlet „A” 14. Sorozatszám: 82.)

Kedden este 8¹/₂ órákor: Pusztai szél. Napi bérlet „B” 14. Sorozatszám: 76.

Szerdán 3, 5, 7 és 9 órákor: Az istenek kegyence. (Mozielőadás.) Emil Jannings, Renate Müller, Olga Csehova leghatalmasabb hangos film-alkotása. Nagyon olcsó helyárak: Földszint és páholyülés 20 lej, alsó erkély 15 lej, felső erkély 10 lej. Jegyek a tolongás elkerülése céljából délelőtt is előre válthatók. A színház premier bérlei az esti 9 órára előadásra díjtalanul mehetnek.

Csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órákor: Az istenek kegyence. (Helyárak: 20, 15, és 10 lej.) A színház A. bérlei az esti 9 órára előadásra díjtalanul mehetnek.

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órákor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer un Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Rendező: Korda Sándor. Helyárak: 15 és 10 lej. A színház B. bérlei az esti 9 órára előadást díjtalanul nézhetik meg.

Szombaton 3, 5, 7 és 9 órákor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer un Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Rendező: Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor: Két gyermek története. (Ujdonság Kolozsvárott először!) Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer un Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Hétfőn 3, 5, 7 és 9 órákor: Az uszó börtön. (Ujdonság! Marlene Dietrich és Fritz Kortner Kolozsvárott még nem adott izgalmas filmszenzációja. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.)

Kedden 3, 5 és 7 órákor: Az uszó börtön. (Marlene Dietrich, Fritz Kortner.) Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Kedden este 8¹/₂-kor: Pillangó. (Operett-ujdonság először! Neményi Lili, Ihász Aladár, Tompa Béla, Putnik Bálint föllépése. Az ideai budapesti színházi évad legragyogóbb ujdonsága. Premier-bérlet 15 szám. Sorozatszám: 83.)

SELECT-MOZGO műsora

Vasárnap: Két világ. (Esthera). Mélyen megható dráma, A. E. Dupont világhírű rendező legújabb alkotása.

Hétfő: Az elveszett Zeppelin. Szenzációs amerikai dráma, melynek tárgya egy délsarki expedíció sorsa. Megható tartalma és csodás felvételű film. Főszerepekben: Virginia Vally, Riccard Cortez, Conway Tearle.

Kedden: Az elveszett Zeppelin. Szerdán: Az elveszett Zeppelin. Csütörtökön: Az elveszett Zeppelin.

URANIA-MOZGO műsora

Vasárnap: Trader Horn. Utoljára. Senki se mulassza el az alkalmat, hogy megnézhesse e csodás dzsungelfilmet.

Hétfőn: Két világ. (Esthera). A. E. Dupont világhírű rendező legújabb alkotása. Mélyen megható dráma a világháború idejéből, melynek cselek-

ménye Lengyelország egy kis városában játszódik le. Kedden: Két világ. (Esthera). Szerdán: Két világ. (Esthera). Csütörtökön: Két világ. (Esthera).

ASTRA Mozgó műsora

Vasárnap d. e. 11 órákor nagy matiné 10 lejes helyárakkal. Hétfőn: Két órái kacagás. Vlasta Burian: Postásfiú és huga. A szezon legjobb bohózata.

RADIO MUSOR

Vasárnap, dec. 6.

Bukarest. 19.40: Grammfón. 20.45: Luca-zenekar: román zene.

Budapest. 9: Hírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11: Egyházi ének. Utána: Pontos időjelzés, időjárás. Majd: Zenekari hangverseny. 2: Grammfónhangverseny. 3: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 3.45: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása. 5: A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 6: Az énekesek mumusa, előadás. 6.30: Cigányzene. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: A Budapesti Egyetemi Enekkarok énekszáma. Előadás után: Cigányzene.

Bécs. 19: Örmény egyházi zene és népdalok. 22.15: Korngold-jazz.

Belgrád. 21.30: Jazz zene.

Berlin. 0.30-ig tánczene.

Breslau. 19.30: Mozart: Figaró házassága c. operája.

Frankfurt. Tánczene éjfélig.

Kassa. 18: Kolarcsik: Háborus dalok.

Kattowitz. 23: Könyv zene.

Leipzig. 19.30: Mozart: Figaró házassága c. operája.

Milánó. 20.35: Pizzetti: Fédra c. operája

Palermó. 21: Szimf. hangv. utána dalok.

Stockholm. 21.25: Lantdalok.

Stuttgart. 19.30: Mozart: Figaró házassága.

Svájci Aleman adó. 19.30: Verdi: A végzet hatalma c. operája.

Toulouse. 20.45: Dalok a Parasztszövetületből és a Székvillai borbélyből.

Varsó. 22.05: Énekkarok. 23: Tánczene.

Hétfő, dec. 7.

Bukarest. 12: Grammfón. 17: Zenekari hangv. 19.40: Grammfón. 20: Beethoven II. négyes. 20.45: Dales. 21.25: Oboahangv. Utána hírek.

CORSO-MOZGO műsora

Vasárnap d. e. 11 órákor: A cigánybáró. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Monte-Carlo bombázása.

Minden előadáson leszállított helyárak!

Színház-Mozgó műsora

Vasárnap d. e. 11 és d. u. 3 órákor: Harc a gyémántért. A főszerepben: Tom Mix.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. Közben 9.30: Hírek. — 12: Déli harangszó. 12.05: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Küzdelem a bűnözők ellen, előadás. 5.30: Cigányzene. — 6.30: Német nyelvtanítás. 7: Herz Lili zongorahangversenye. 7.35: A Filharmóniai Társaság hangv. ismertetése. 7.40: A Budapesti Filharmóniai Társaság hangversenye az Operaházból. 8.40: Hírek. — 9.45: Pontos időjelzés, időjárás. Majd: Cigányzene.

Bécs. 21.15: A bécsi szimfonikusok hangversenye.

Belgrád. 21.45: Mandel Lajos főkantor templomi dalokat énekel.

Berlin. 24-ig szórakoztató zene.

Breslau. 22.25: Kamarazene.

Frankfurt. 20.05: V. hétfői hangv.

Hamburg. 20: Házizene.

Kassa. 14.30: Rádiózenekar.

Kattowitz. 22.35: Tánczene.

Leipzig. 24-ig szórakoztató és tánczene.

Milánó. 19.45: Grammfón.

Palermó. 21: Verdi: Trubadur című operája.

Pozsony. 22.20: Cigányzene.

Prága. 23: Oraütés.

Róma. 21: Könyv és népszerű zene.

Toulouse. 22: Szórakoztató zene.

Varsó. 18.30: Grammfón. 22.30: Jazz.

Kedd, december 8.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.50: Grammfón. 20.45: Dales. Utána hírek.

Budapest. 9: Egyházi zene. 10.45: Hírek. 11.15: Görögkatolikus istentisztelet. Utána időjelzés, időjárás. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. A hangverseny szünetében: Rádiókrónika. 2: Grammfónhangv. 4: Pista bácsi mesél a gyermekeknek. 5: Szerbiai hadifogoly magyarok halálmarsa 1915-ben Faragó László előadása. 5.30: A Magyar-

országi Munkásdallegyletek Szövetségének hangversenye. 6.16: Életbátorság. Előadás. 6.45: Magyar nóták. 8: Sportesemények. 8.15: Erdélyi-est. 10.10: A Halló, itt Rádió és a Hyppolit hangosfilm közvetítése.

Berlin. 9.40: Zongoraverseny.

Bécs. 10.30: Gangelber zenekar.

Belgrád. 10.30: Hírek. Grammfón.

Hamburg. 8: Filharmónikus hangverseny.

Kassa. 6.20: Rádiózenekar.

Kattowitz. 11: Könyv és tánczene.

Lipce. 9.15: Operettársulek.

Milánó. 9: Szimfonikus hangverseny Messina vezényletével.

Pozsony. 6: Grammfón.

Prága. 10.20: Vendégloji zene.

SPORT

— Ma lesz a Haggyibor vívósakoztatójának vívóbemutatója a KAC klubban. A KAC klubban ma délután öt órai kezdettel tartják meg a Haggyibor vívóbemutatóját, melynek során Bey Girolamo vívómester vezetése mellett az összes korosztálybeli vívók bemutatják képességeiket. A vívóbemutató iránt sportkörökben élelénk érdeklődés nyilvánul meg.

Apróhirdetések

„EXPRESS“ libahuscsarnok

ORADEA, Piata Mihai Viteazul Nr. 11. FRIEDMANN M. Szállítok minden mennyiségben prima olvasztott libasírt a 65 lej libabőrt és hajat a 50 lej libafüstölthust a 80 lej kilogrammonként. **Ügyeljen a címre!**

Ezüst évőszköz vásárlásánál csak a harang védjeggyel ellátott árut kérje, mint egyedüli bármely külföldivel egyenlő gyártmányt. **Tacamul ezüstáru gyár Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis uca) Nr. 6.**

Házelasadás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugărilor (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Megérkeztek a legújabb bécsi sablonok. Montirozás, függönyösszeállítás, csipkebevarrás, kelengyekészítés, izléses kész divany párnák Fisch Böske kézimunkaszalonjában. Str. Gh. Barițiu 16.

Arad és Timisoara legforgalmasabb női konfekció áruházai sürgősen eladók. Érdeklődők forduljanak: Plesz Gyula céghez Arad, Str. Colonel Pirici 5.

Komplett uriszoba berendezés rózsagyökér alig használt, olcsón eladó. Calea Victoriei 61.

Eladók: bunda, lábzsák, ágyak, éjjeli szekrény. Cim: Calea Regele Ferdinand 33. A ház mesternél.

3 szoba konyha teljes komforttal kiadó. Cim: Calea Regele Ferdinand 33. A ház mesternél.

Szállítok kóser vágott libát és hajat legolcsóbb árban. Pollák Ignác, Arad, Str. Barițiu 9.

..Singer varrógép alig használt, sürgősen olcsón eladó. Értekezni Union Regele Ferdinand 51.

Hölgyek figyelmébe. Legújabb Bubi paróka transzformáció villannyal gondórtve, mely 6—8 hónapig megtartja a hullám és gondórséget felelősség mellett. Egyedüli készítője **Mussa Gyula**, Str. Memorandului 10.

Olasz kardvívás tanítás a Gh. Barițiu gimnáziumban minden kedden, csütörtökön és szombaton délután.

ZEPHIR **Árainkat lényegesen LESZÁLLÍTOTTUK**

10 fával fűt egy **24**
kg. szobát **órán át**

Árjegyzéket díjtalanul küld:

Szántó Dezső és Fia
ORADEA

Helyi képviselő: **BARZEL vas-üzlet Cluj, Széchenyi-tér**

Fényképező gépet ingyen nem adunk, de minden karácsonyig rendelé géphez INGYEN ROLLFILMET, vagy 1 tct. lemezt mellékelünk és utánvétet, portómentesen szállítjuk Legkedveltebb géptípusok:

Rollfilmekhez:		Lemezhez vagy Filmpachoz:	
Zeiss Ikon Baby-Box 3x4 F: 11	L. 525	Bodenstock Wedar	6.5x9 F:6.3 L. 2180
Zeiss Ikon Baby-Box 3x4 F:6.3	L. 1250	Rodenstock Rodar	6.5x9 F:4.5 L. 4400
Agfa Box-Kamera	6x9 F: 11 785	Zeca Junior	9x12 F:6.3 L. 1900
Zeiss Ikon Ikonta	6x9 F: 9 L. 1440	Voigtländer Vag	6.5x9 F:6.3 L. 2375
Zeiss Ikon Ikonta	6x9 F:6.3 L. 2160	Voigtländer Vag	6.5x9 F:4.5 L. 3400
Zeiss Ikon Ikonta	6x9 F:4.5 L. 3150	Voigtländer Vag	9x12 F:6.3 L. 2900
Voigtländer Jubilar	6x9 F: 9 L. 1500	Voigtländer Vag	9x12 F:4.5 L. 4000
Voigtländer Bessa	6x9 F:6.3 L. 2100	Voigtländer Avus	6.5x9 F:4.5 L. 4250
Voigtländer Bessa	6x9 F:6.3 L. 2300	Voigtländer Avus	9x12 F:4.5 L. 5400

Ezen hirdetésre hivatkozva kérjen árjegyzéket!

KOVÁTS P. FIAI fotószaküzlet és fotólaboratórium
CLUJ, Piata Unirii 8. Telefon: 2-67.

Fraternitas Könyv- és Lapkiadó E.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. — Telefon 3-77.

XIV. ÉVF. Cluj—K decem 5692 EV

Az Uj Kelet és bausági...
...kiseink ut...
...forrás meg...
Kéziratokat...
megőrzésükre

Februári re

A belpolitika tolnak. A liberálisok szakértő kormá utjára. A szakértők n fejeződött, mihel ségvetést, a kor — talán — a kö sítást.

Es azután? Az augurok u ban Argetoianu támaszkodva elf szeket.

A „szakértők” kinos intermezzo „rég” ritmus. P niszteri tárcák é Mert ha a po mindig szakértől szakértők viszon záltak.

Februárban te berek, új remény. Es ez is jelent lanságban, amiko tartja a lelket a

Biciklisták

Ez ellen igazá Mihalache bizony Ha ő azt mondja nincs zsidó, akkor hogy ebben a egyetlen pajesz. egyetlen zsidó k. Es ami még cse gyében mégis ép ruság, a paraszts sodva, mint más zsidó, ott biztosa matot a mezőgaz an kereszény m a falu népét.

Erdekes. Mi na mentben, hogy rélag csak a zsid nak köszönhetjük lönk fülebe a C viselői és ezekhez egyezzen mindan tereleńke, Jorga p

Es most egyszer celben nincs zsid teliesen felhorit riát. Muscelben n nyomor. Majdnem De akkor mi id Muscel megyében hogy nem a zsid

Az ember szinte enyire ismert vion nem a bicikli ezt a szerencsétl

34, 30, 32,

Aki nem tudná, mennyi-kisebbség egyenlő-jogokat é kicsit ide:

Most osztogatják amennyi egyházn megkapja az állar dukál. Ha most m nak szánt állami osztjuk az illető egészen érdekes s

Egy darab görö Katolikusra Lutheránusra Reformátusra Unitáriusra Zsidóra

Ez a vonal nem kicsit, hogy ugy csak a lutheránus felfelé.Lévén a lu Jorgának pillanat parlamenti többség sokkal kevesebbet keletiek. Mert ne